

نحوه تعیین مهریه

مهر یا مهریه صدق مالی ست که زن بر اثر ازدواج مالک آن می‌گردد و مرد ملزم به دادن آن می‌شود.

مهر یا مهریه صدق مالی ست که زن بر اثر ازدواج مالک آن می‌گردد و مرد ملزم به دادن آن می‌شود. مهریه ممکن است در حین ازدواج مشخص شده باشد و یا آنکه بعدا تعیین شود. در مطلب زیر به اقسام مهریه و نحوه تعیین هر یک از آنها و تعدیل مهریه به نرخ روز خواهیم پرداخت.

به گزارش تابناک؛ هرگاه مهر در عقد ازدواج مشخص شده باشد به آن مهرالمسمی گفته می‌شود. مهرالمسمی با توافق طرفین تعیین می‌شود و باید دارای شرایط زیر باشد:

- ۱- مالیت و ارزش دادوستد داشته باشد.
 - ۲- زن بتواند مالک آن بشود. مثلا اموالی که متعلق به عموم است مثل پارک ها، خیابان ها و ... یا اموالی که در رهن دیگری ست را علی‌رغم آنکه ارزش مالی دارد، نمی‌توان به عنوان مهریه تعیین کرد.
 - ۳- شوهر باید از اموال خود مهریه ی زن را تعیین کند یا آنکه اموال دیگری را با اجازه ی او به مهر زن درآورد.
 - ۴- مهریه باید معین باشد. یعنی طرفین نمی‌توانند یکی از خانه یا ماشین یا سکه را به طور مردد به عنوان مهریه تعیین کنند.
 - ۵- مهریه باید معلوم باشد: جنس، وصف و مقدار مهریه باید دقیقا مشخص شود تا طرفین جاهل به آن نباشند.
 - ۶- مهر بایستی منفعت عاقلانه و مشروع داشته باشد. مثلا یک کیلو پرمگس و موی سرو مواد مخدر و اعضای بدن را نمی‌توان به عنوان مهر قرار داد.
 - ۷- شوهر باید بتواند آن را تسلیم زن کند. مثلا انگشتری که در دریا غرق شده است را نمی‌توان مهر زن کرد.
- درخصوص مقدار مهریه هیچ ممنوعیتی در توافق طرفین وجود ندارد اما توجه به مهرسنت که همان مهریه همسران پیامبر(ص) و حضرت زهرا(س) بوده است به عنوان الگوی ارزشی جوانان شایسته است که معادل ۵۰۰ درهم (معادل تقریبی ۱۵۰۰ گرم نقره خالص(شمش)) می‌باشد. با این حال قانون حمایت خانواده وصول تا ۱۱۰ سکه تمام بهار آزادی یا معادل آن را مشمول مقررات ماده ۲ قانون اجرای محکومیت‌های مالی جهت امکان بازداشت زوج قرار داده است و مابقی آن را مشروط به تمکن مالی شوهر می‌داند. یعنی اگر شوهر توان پرداخت بیش از ۱۱۰ عدد سکه را نداشته باشد هیچ ضمانت اجرایی برای وصول آن وجود نخواهد داشت.

به طور کلی تعیین مهریه بعد از انحلال عقد ازدواج در مهرالمسمی به ترتیب زیر است:

- ۱- فوت مرد در مهرالمسمی تاثیری ندارد و زن چه زناشویی انجام نداده باشد و چه نزدیکی نموده باشد، با فوت همسر مستحق تمام مهریه مهرالمسمی خواهد بود. البته باید بگوییم موضوع تا حدودی اختلافی است.
- ۲- در مهرالمسمی طلاق نیز نظیر فوت می‌باشد و حسب مورد نزدیکی یا عدم نزدیکی، زن را مستحق تمام یا نصف مهرالمسمی می‌کند. اگر زن کل مهریه را گرفته باشد در صورت عدم نزدیکی و طلاق باید نصف آن را به مرد برگرداند.
- ۳- در مورد فسخ ازدواج اگر زن نزدیکی نکرده باشد، مهریه ندارد مگر آنکه همسر وی عنین(ناتوان جنسی) باشد و موجب فسخ عنن باشد که در اینصورت زن مستحق نصف مهر خواهد بود. اگر زن نزدیکی کرده باشد و سپس نکاح فسخ شود زن مستحق همه مهریه می‌باشد.

نحوه تعدیل مهریه‌های ریالی بر اساس ماده ۲ آیین‌نامه اجرایی قانون الحاق یک تبصره به ماده ۱۰۸۲ قانون مدنی مصوب مورخه ۱۳/۲/۱۳۷۷ هیأت محترم وزیران، نحوه محاسبه ارزش فعلی مهریه به ترتیب ذیل می‌باشد:

مبلغ مهریه مندرج در عقدنامه \times عدد شاخص در سال قبل = ارزش مهریه در حال حاضر عدد شاخص در سال وقوع عقد

هرگاه مهر در عقد نکاح مشخص نشده باشد دو حالت متصور است: یا آنکه طرفین نسبت به مهریه سکوت کرده باشند یا

آنکه طرفین به عدم وجود مهریه توافق کرده باشند. اگر مقصود طرفین آن باشد که بعدا مهریه را تعیین کنند، عقد ازدواج صحیح است ولی اگر منظور ایشان آن باشد که زن هیچ گونه مهری نداشته باشد، شرط عدم مهر درست نیست.

در صورت عدم تعیین مهریه اگر بین زن و شوهر نزدیکی شود، زن مستحق مهر^۱؛المثل خواهد بود. مهرالمثل عبارت است از مهری که بر حسب عرف و عادت و با توجه به وضع زن از لحاظ سن، زیبایی، موقعیت خانوادگی، تحصیلات و غیره با توجه به مقتضیات زمان و مکان تعیین می^۲شود.

اگر قبل از نزدیکی و تعیین مهر طلاق واقع شود، زن مستحق مهر^۳؛المتععه خواهد بود که با توجه به حال مرد از نظر دارایی و نداری تعیین می^۴شود.

همچنین ممکن است تعیین مهریه به یکی از زوجین یا شخص دیگری سپرده شود. زنی که اینگونه ازدواج می^۵کند را مفوضه^۶؛المهر می^۷نامند. کسی که به سمت داور برای تعیین مهر انتخاب شده باشد اگر شوهر یا شخص ثالث باشد، می^۸تواند مهر را هر قدر که بخواهد تعیین کند اما اگر اختیار تعیین مهریه به زن سپرده شود، او نمی^۹تواند بیشتر از مهرالمثل تعیین کند چون خودش در این موضوع دارای نفع است و این محدودیت برای جلوگیری از سوءاستفاده می^{۱۰}باشد.

به^{۱۱}؛طو^{۱۲}؛رکلی تعیین مهریه بعد از انحلال عقد ازدواج در صورت عدم تعیین مهریه به ترتیب زیر است:

۱- در صورت طلاق قبل از نزدیکی و تعیین مهر ، زن مستحق مهرالمتععه می^{۱۳}باشد. اما اگر طلاق بعد از نزدیکی باشد زن مستحق مهرالمثل می^{۱۴}باشد.

۲- در صورت فوت زوج قبل از نزدیکی و تعیین مهر، زن مستحق هیچ^{۱۵}؛گونه مهری نخواهد بود ولی فوت بعد از زناشویی، زن مستحق مهرالمثل می^{۱۶}شود.

۳- در صورت فسخ ازدواج هم نظیر فوت، قبل از نزدیکی زن مهری ندارد اما بعد از زناشویی زن مستحق مهرالمثل می^{۱۷}باشد.